

Ilmatieteen laitos

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöskannanotto vuoden 2017 tilinpäätöksestä

Liikenne- ja viestintäministeriö antaa valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:n mukaisen perustellun kannanottonsa Ilmatieteen laitoksen vuoden 2017 tilinpäätöksestä.

Kannanotto on käsitelty ministeriön johtoryhmissä.

Yleistä

Ilmatieteen laitoksen tilinpäätös on selkeästi laadittu ja virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista.

Tilinpäätöslaskelmat on laadittu säännösten mukaisesti. Tilinpäätöslaskelmien liitteenä esitettävät tiedot on esitetty valtion talousarvioista annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Toiminnallisesta tehokkuudesta on esitetty oikeat ja riittävät tiedot.

Arvio tuloksellisuudesta, sen kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Kertomusvuoden aikana Ilmatieteen laitoksessa toteutettiin uuden strategian toteuttamiseksi ja tulossopimuksen tavoitteiden edistämiseksi sisäisen organisaatorakenteen analysointi ja uudistusprosessi. Laitokseen valittiin neljän vuoden määräajaksi uudet esimiehet ja henkilöstö sijoitettiin uusiin organisaatioyksiköihin kuudelle toimialalle sekä esikuntaan 1.1.2018 alkaen.

Ilmatieteen laitos syvensi pohjoismaista yhteistyötä kertomusvuoden aikana, kun laitos aloitti Itämeren jääkartan yhteistuotannon Ruotsin ilmatieteen laitoksen kanssa ja yhteisen säämallituotannon Ruotsin ja Norjan ilmatieteen laitosten kanssa. Ilmatieteen laitos kehitti varoituspalveluita niin, että verkkopalvelussa sekä sääsovelluksissa on nähtävillä varoituksia viisi vuorokautta eteenpäin ja lisäksi tulvavaroitukset ovat mukana varoituspalvelussa.

Kertomusvuoden huhtikuussa lanseerattiin Sodankylän Arktinen Avaruuskeskus, joka yhdistää Ilmatieteen laitoksen arktisen sekä satelliitti- ja avaruusteknologisen osaamiseen. Arktisen neuvoston puheenjohtajuuskausi siirtyi Yhdysvalloilta Suomelle ajalle 2017 – 2019 ja yksi kauden pääteemoista on meteorologinen yhteistyö.

Valtion toimitilastrategian linjausten mukaisesti laitos tiivistää tilankäyttöään ja kertomusvuonna aloitettiin laitoksen päätoimipaikkana toimivan Dynamicumin mittavat muutostyöt. Muutostyöt tähtäävät siihen, että Viestintävirasto muuttaa alivuokralaiseksi Dynamicumiin.

Vuodelle 2017 Ilmatieteen laitokselle oli tulossopimuksessa asetettu yhteensä 13 tulostavoitetta, joita mitattiin yhteensä 13 mittarin ja niitä koskevan tavoitetason avulla. Näistä tavoitetasoista laitos saavutti 10. Kolme tavoitetasoa jäi saavuttamatta. Laitos on esittänyt poikkeamille perustelut.

Tuotokset ja laadunhallinta

Laitos saavutti lähes kaikki konsernistrategiassa määriteltyjen painopisteiden toimeenpanoon liittyvät tavoitteensa. Liikenteen energiareformi painopisteeseen liittyvä Aurinkoatlas-projektia koskeva tavoitetaso jäi toteutumatta, koska Aurinkoatlasille ei löytynyt rahoitusta. Lisäksi laitoksen oman, tutkimukseen liittyvän painopisteen osalta kaksi tavoitetasoa jäivät toteutumatta, kun kansainvälisesti ennakkotarkastettujen artikkelien määrä jäi kahdella artikkelilla tavoitteesta (330 kpl) ja Arktisen neuvoston puheenjohtajuuskauteen liittyvistä tavoitteista juhlapurjehdus jäi toteutumatta. Ministeriö on tyytyväinen, että laitos ylitti asiakastyytyvää koskevat tavoitteensa.

Toiminnallinen tehokkuus

Tulostavoitteiden lisäksi laitokselle oli asetettu 5 toiminnallisen tehokkuuden mittaria, joista laitos saavutti kolme. Laitos ei saavuttanut kertomusvuonna kokonaistuottavuuden kehittymistä koskevaa tavoitetta eikä työn tuottavuuden kehittymistä koskevaa tavoitetta. Kokonaistuottavuuden heikentymiseen vaikuttivat etenkin suoritemäärän lievä lasku sekä kustannusten nousu. Kokonaistuottavuuden tavoitteeksi oli asetettu keskimäärin 2 % vuodessa, mutta vuoden 2017 toteuma oli -4,8 %. Myös työn tuottavuudesta jäätiin vuodelle 2017 asetetusta 1 %:n tavoitteesta, kun toteuma oli -3,7 %.

Laitos saavutti julkisoikeudellisten, liiketaloudellisten sekä yhteisrahoitteisten suoritteiden tavoitteet. Liiketaloudellinen maksullinen toiminta oli ylijäämäistä ja julkisoikeudellinen maksullinen toiminta saavutti kustannusvastaavuuden vuonna 2017. Sivili-ilmailun sääpalvelu oli erilliskustannusten nousun myötä 4 % alijäämäinen.

Laitoksen kokonaiskustannukset pysyivät lähes samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna. Palkkakustannukset jatkoivat hienoista laskua. Tulosalueittain tarkasteltuna kustannukset nousivat esikunnassa ja hallinnossa. Nousuun vaikutti etenkin kansainvälisten jäsenmaksujen nousu.

Viraston rooli hallitusohjelman toteuttamisessa ja yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa

Ilmatieteen laitoksen rooli hallinnonalan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa on määritelty monivuotisessa tulossopimuksessa. Ilmatieteen laitos toimii alansa turvallisuusviranomaisena tuottaen varautumisen ja valmiuden palvelut muille viranomaisille ja yhteistyökumppaneille. Laitos kehittää lakisääteisessä palvelu- ja tutkimustoiminnassaan erityisesti sää- ja varoituspalveluita poikkeuksellisia säätilanteita varten. Laitos tuottaa tutkimustietoa etenkin biotalouden ilmasto- ja ilmanlaatuvaikutuksista – ja riskeistä sekä tukee tutkimukselleen muiden muassa energiasektoria eri energiamuotojen päästökysymyksissä.

Ministeriö on tyytyväinen viraston toimintaan osana hallinnonalan vuoden 2017 toimintaa ja hallinnonalan tavoitteiden saavuttamista sekä osallistumiseen konsernistrategian toimeenpanoa varmistaviin painopistetapeisiin yhdessä ministeriön osastojen ja hallinnonalan muiden virastojen kanssa.

Seurattavat mittarit

Tulossopimuksen liitteenä on viraston perustoimintaan liittyviä mittareita, jotka eivät ole varsinaisia tulostavoitteita vaan niitä seurataan osana tulosohejausta.

Lentopaikkaennusteiden sääennusteita koskeva osuvuustavoite jäi hieinan (0,3 %) tavoitearvosta vuoden 2017 tavoitteen ollessa 90,2 % ja toteuman 89,9 %. Ministeriö on tyytyväinen, että laitos ylitti sateen ennustettavuutta ja lämpötilanennusteiden 2-5 vrk:n osuvuutta koskevat tavoitetaset selvästi.

Käytettyjen tuloksellisuuden raportoinnin perusteiden asianmukaisuus ohjauksen ja tulostavastuun kannalta sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista

Virasto on riittävästi raportoinut ja analysoinut tavoitteiden toteutumista. Ministeriö toteaa, että viraston perustoimintaa kuvaavat seurattavat mittarit eivät edellytä lisätarkastelua tai aiheuta toimenpiteitä, vaikka yhden seurattavan mittarin tavoite jäi toteutumatta.

Arvio tilinpäätösanalyysistä ja valtiontalouden tarkastusviraston havainnot

Ministeriö on arvioinut laitoksen tilinpäätösanalyysiä. Arvioinnissa on otettu huomioon tilintarkastajan näkemykset.

Vuoden 2017 tilinpäätöksessä tilinpäätöslaskelmat ovat säännösten mukaiset ja niiden liitteenä esitetyt tiedot on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen edellyttämällä tavalla. Tilinpäätösanalyysi on esitetty valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaisesti. Tilinpäätös on laadittu selkeästi ja tavoitteiden saavuttaminen on raportoitu täsmällisesti.

Valtiontalouden tarkastusvirasto kiinnitti vuosiyhteenvedossaan huomiota siviili-ilmailun sääpalvelun kustannusvastaavuuteen, joka oli 4 % alijäämäinen. VTV totesi lisäksi täsmennystarvetta sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman muotoiluun. Palkkahallinnon tarkastuksen yhteydessä oli tullut esiin vähäisiä puutteita päätöksissä ja dokumentoinneissa.

Toimenpiteet, joihin viraston/laitoksen on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Valtiontalouden tarkastusvirasto on vuosiyhteenvedossaan nostanut esiin muutamia sisäisen valvonnan kehittämiskohteita, joissa Ilmatieteen laitos on ryhtynyt asianmukaisiin toimenpiteisiin.

Ottaen huomioon julkiseen sektoriin kohdistuvat säästötavoitteet, ministeriö edellyttää, että viraston kustannuskehitys pysyy maltillisena. Ministeriö painottaa edelleen, että virastolla ja koko hallinnonalalla on kustannusten nousun torjumiseksi jatkuvasti selvitettävä ja tarkasteltava mahdollisia säästö- ja tehostamistoimenpiteitä.

Konsernistrategian toimeenpanoa kehitettiin syksyllä 2017 parantamalla ministeriön ja hallinnonalan virastojen välisten painopistetapaamisten roolia tulohajautuksen ja yhteisen tekemisen tukena. Painopistetapaamisia koskevat uudet menettelyt on otettu käyttöön vuoden 2018 alusta. Virastoilta edellytetään määrätietoista osallistumista painopisteiden tavoitteiden toimeenpanoon, prosessin jalkauttamiseen virastoissa sekä yhteisen, siilottoman tekemisen kehittämiseen yhteistyössä ministeriön osastojen ja tulohajautuksen kanssa.

Ministeriön hallinnonalalla on käynnissä virastouudistus. Ministeriö edellyttää, että virasto osallistuu aktiivisesti hankkeen valmisteluun ja läpiviemisiin.

Liikenne- ja viestintäministeriön toimenpiteet tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Hallinnon konserniyhtenäisyyttä tukevaa ohjausmallia kehitetään edelleen yksinkertaistamalla tulohajautukseen liittyviä prosesseja sekä aloittamalla valmistelut tulossopimusprosessin digitalisoimiseksi.

Virastojen tulossopimuksia kehitetään edelleen vuoden 2018 aikana tarkoituksena parantaa tulostavoitteiden yhteyttä yhteiskunnallisiin vaikuttavuustavoitteisiin sekä tulostavoitteiden mitattavuutta tulevaisuuden kehittämistarpeet ja tulevan konsernistrategian valmistelu huomioiden.

Tuloksellisuutta parannetaan lisäksi hallinnonalan virastouudistuksella ja toteuttamalla hallitusohjelman mukaisia digitaalisen liiketoiminnan edistämisen ja säädösten sujuvoittamisen kärkihankkeita.

Anne Berner
liikenne- ja viestintäministeri

Harri Pursiainen
kansliapäällikkö

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Liikenne- ja viestintäministeriön osastot